

Doop NHG-standaarden tijdens open huis

Op 3 maart jl. werd in de nieuwe behuizing van het NHG-bureau aan het Wilhelminapark in Utrecht het glas geheven op de start van de publicatie van NHG-standaarden. Daarmee werd tevens het nieuwe huis ingewijd, inclusief de Huygenkamer en de Hogerzeilkamer.

Vele vertegenwoordigers van voor het NHG belangrijke instanties en organisaties gaven acte de présence, zoals secretaris-generaal Van 't Hof van de KNMG, secretaris-penningmeester Buijs van de LHV, directeur Werkman van de VNZ, Van Campen van de Geneeskundige Hoofdinfectie, Warmerdam van WVC, IOH-voorzitter Van der Velden, SDH-voorzitter Bottema, SDO-directeur de Graaff, O&O-directeur Walda en LVG-directeur Blaisse. Ook waren er de ereleden van het NHG, alle oud-NHG-voorzitters, leden van de NHG-commissies en zomaar belangstellende leden.

Welkomstwoord

Voorzitter Tielens zei in zijn welkomstwoord de belangstelling van zoveel te zien als een waardering voor de activiteiten van het Genootschap. Het NHG heeft zich vanaf het begin van zijn bestaan beijverd de huisartsgeneeskunde een eigen identiteit te geven en wetenschappelijk uit te bouwen en te onderbouwen. Dat beleid wordt de laatste tijd vooral geconcretiseerd door het formuleren van richtlijnen voor het handelen, van Standaarden.

De NHG-standaarden, aldus voorzitter Tielens, komen precies op tijd. Zij passen naadloos in het streven van de beroepsgroep – vooral

bij monde van de LHV – naar het leveren van een gegarandeerd kwaliteitsproduct 'Huisartsenzorg'. Ook sluiten ze goed aan bij de alom toegenomen zorg voor het bevorderen en bewaken van kwaliteit van de huisartsenzorg zoals deze leeft bij overheid, verzekeraars, patiënt-organisaties, universitaire huisartseninstituten en last but not least bij de huisartsen zelf.

Het verschijnen van de eerste NHG-standaarden in *Huisarts en Wetenschap* en de toezending van de eerste Standaarden aan alle Nederlandse huisartsen heeft veel enthousiasme teweeggebracht. Meer dan driehonderd huisartsen hebben zich sinds 1 januari aangemeld als lid van het NHG en nog eens honderdvijftig als abonnee op *Huisarts en Wetenschap*. Daardoor wordt het aantal huisartsen in Nederland dat de Standaarden niet elke maand onder ogen krijgt, een sterk afnemende minderheid.

Het NHG kan dit alles niet alléén volbrengen, houdt Tielens zijn gehoor voor. Hechte samenwerking is nodig. Met het IOH, de LHV, de SDH en de Stichting O&O is de samenwerking geformaliseerd, in intentieverklaringen (met IOH en LHV) of in concrete samenwerkingsprojecten.

Voorzitter Tielens maakt duidelijk dat voor de vele taken van het NHG een professionele organisatie nodig is en hij complimenteert bureau en directie met de ontwikkeling van de laatste jaren, die onder meer het betrekken van een adequater pand noodzakelijk maakten.

Gelukkig, aldus besluit Tielens, heeft het nieuwe gebouw qua aard, vorm, indeling en aankleding nog iets van de warme dokter, die vanuit zijn woonhuis de zorg aan zijn praktijk aanbiedt.

Toekomst

Vervolgens wordt aan de oud-voorzitters Huygen en Hogerzeil gevraagd de naar hen genoemde vergaderkamers in te wijden door het (weer) onthullen van hun respectieve borstbeelden. Huygen, die in beide kamers de wanden had gevuld met eigen werk, zei te begrijpen dat het reeds lang voorhanden zijn van de twee borstbeelden tot de plechtigheden aanleiding was geweest, maar toonde zich niettemin vereerd met en trots op de ontwikkeling van het NHG. Hogerzeil sprak zijn bewondering uit voor de wetenschappelijke vlucht die de huisartsgeneeskunde had genomen, waarmee voor hem een droom werkelijkheid was geworden.

Hierna konden de gasten zich naar het buffet begeven of een kijkje nemen in de verschillende kamers, waarin de vele bloemstukken fraai uitkwamen tegen de NHG-blauwe vloerbedekking.

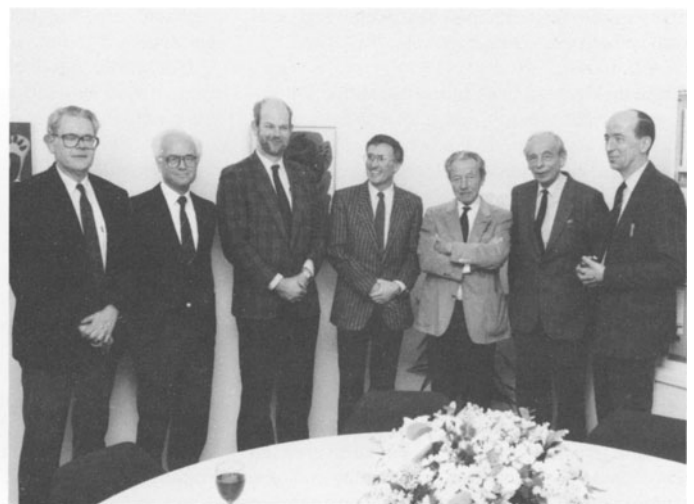
Het unieke deed zich voor dat alle oud-NHG-voorzitters tegelijk aanwezig waren, een gelegenheid die werd aangegrepen om dit illustere gezelschap dat zoveel voor het NHG en de huisartsgeneeskunde heeft gedaan te vereeuwigen.

Oude bekenden ontmoetten elkaar en spraken over vroeger of over het werk, er werden wandelgang-zaken gedaan, contacten gelegd, praatjes gemaakt met medewerkers/-sters en het glas werd geheven op de eerste Standaarden die alweer verleden tijd waren, maar vooral op de toekomst van het NHG.

Hans van der Voort

Luisterend naar de voorzitter... Op de voorgrond een drankje, op de achtergrond werk van F. Huygen.

De oud-NHG-voorzitters. C. de Geus, H. Dokter, B. Bottema, V. Tielens (thans weer voorzitter), F. Huygen, H. Hogerzeil en P. Cromme (v.l.n.r.).

Jaarverslag CWO 1988

Algemeen

Na een uitgebreide testfase is in maart 1988 het oefenboek met oefeningen horend bij het boek 'Wetenschappelijk onderzoek in de huisarts-geneeskunde' (J.Th.M. van Eijk, J. Gubbels, NHG-publikaties nr 1. Lelystad: Meditekst, 1987) aangeboden aan het Dagelijks Bestuur van het NHG. Verder werd de cursus 'Kritisch lezen' herzien en herschreven. Beide CWO-produkten zullen in de loop van 1989 worden uitgegeven. Het boek van Van Eijk en Gubbels verscheen ook in het Duits, bij Springer Verlag.

Onderzoek

Lage rugpijn Net als in 1987 lag een zwaartepunt van het werk van de CWO in het uitvoeren van het onderzoek naar lage rugpijn. In 1987 startte een eerste groep huisartspraktijken met het insluiten van patiënten. Het onderzoek bestudeert het effect van oefeningen bij patiënten tussen de 18 en 65 jaar met acute lage rugpijn. Patiënten krijgen *at random* ofwel oefentherapie ofwel ultrashall via de fysiotherapie ofwel alleen voorlichting van de huisarts.

Omdat de instroom van patiënten met acute lage rugpijn trager verliep dan verwacht, zijn in het voorjaar van 1988 een aantal nieuwe huisartsen en fysiotherapeuten gezocht en getraind. Uiteindelijk is de laatste - 481e - patiënt vlak voor kerstmis 1988 ingesloten. De follow-up periode van deze laatste patiënt duurt nog tot december 1989.

Een onderzoek van deze omvang naar het verloop van lage rugpijn bij verschillende therapievormen is volstrekt uniek. De organisatie van dit complexe onderzoek in een groot aantal huisarts- en fysiotherapiepraktijken vergt veel van de betrokken onderzoekers.

Vaginale klachten in de huisartspraktijk Dit onderzoek richt zich op een aantal aspecten van vaginale klachten in de huisartspraktijk. Uit het onderzoek zullen onder andere gegevens komen over het voorkomen van verschillende verwekkers van vaginale fluor, over de betrouwbaarheid van huisarts-diagnostiek en over het verloop van vaginale klachten zonder duidelijke diagnose. Tot eind 1988 waren 430 vrouwen ingesloten. In de *clinical trial* naar het effect van metronidazol, zepillen met melkzuur of een placebo op het verloop van bacteriële vaginose zijn minder vrouwen onderzocht dan verwacht. Voor dit deelonderzoek zijn nieuwe huisartsen getraind om mee te doen. Het motiveren en stimuleren van huisartsen die deelnemen aan patiëntgebonden onderzoek, blijkt van groot belang voor het welslagen van onderzoek in de huisartspraktijk.

Laboratoriumonderzoek Dit onderzoek naar het effect van nascholing en een ander aanvraagformulier op het aanvragen van laboratoriumbepalingen is in 1988 gestart. Een groep huisartsen in Twente werkt sinds oktober met een sterk gewijzigd en beperkt aanvraagformulier. Deze groep huisartsen kreeg nascholing over de diagnostische waarde van verschillende laboratoriumbepalingen voor de huisarts. Het aanvraaggedrag wordt gemeten in deze experimentele groep en in een controlegroep. In de totale groep zal verder worden bestudeerd of de verschillende manieren waarop huisartsen met onzekerheid omgaan, van invloed is op hun aanvraaggedrag te aanzien van laboratoriumbepalingen.

Scholing

Het Nijmeegs Universitair Huisartsen Instituut en de CWO organiseerden in augustus een cursus van een week over wetenschappelijk onderzoek. Deze internationale cursus werd gegeven door H. Wulff, B. Andersen en J. van Eijk. Twee leden van de CWO begeleidde groepen bij het uitwerken van de opdrachten. De deelnemers aan deze cursus waren beginnende huisarts-onderzoekers.

Als vervolg op deze cursus is een serie van vijf dagen georganiseerd waarin de behandelde stof wat verder kan worden uitgewerkt. In oktober en november vonden de eerste vervolgdagen plaats. Een kleine dertig deelnemers bogen zich over het formuleren en uitwerken van een vraagstelling voor wetenschappelijk onderzoek. De rest van de serie wordt in 1989 gegeven.

Tijdens het jaarlijkse CWO-weekend hielden CWO-leden en onderzoekers van verschillende universitaire huisartseninstituten zich bezig met 'toetsen'. De hier behandelde stof zal worden geïntegreerd in het cursuspakket van de CWO.

Het scholingsgedeelte van de CWO-vergaderingen werd besteed aan theoretische artikelen over epidemiologie en het kritisch lezen van onderzoeksverslagen.

Advisering

Leden van de CWO leverden individueel commentaar op de NHG-standaarden die in 1988 in ontwikkeling waren. De CWO gaf als commissie commentaar op de wetenschappelijke verantwoording van de standaard diabetes mellitus type II; een lid van de CWO nam deel aan de werkgroep die deze standaard ontwikkelde.

Op verzoek van het NHG-bestuur werd geadviseerd over een verantwoorde opzet van de commentaar rondes bij het ontwikkelen van de standaarden.

Verder adviseerde de CWO met betrekking tot een enquête over de taak van de praktijkassis-

tente. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het NIVEL, in het kader van de Nationale studie naar ziekten en verrichtingen in de eerste lijn.

Slechts één aanvraag om advies uit de periferie bereikte de CWO. Aan een groep huisartsen in West-Friesland werd advies gegeven over een voorgenomen onderzoek over knieklachten in de huisartspraktijk.

Artikelen en voordrachten

- Faas A. Lage rugpijn: natuurlijk beloop, ijsbergfenomeen en beleid. NHG-congres, Ede, 25-11-1988.
- Faas A, Chavannes AW. LRP-onderzoek. Referatendag NHG, Rotterdam, 30-9-1988.
- Chavannes AW, Smeele I, Smits A. Diagnostiek en therapie bij lage rugklachten in de huisartspraktijk; wat is het waard? Een workshop. NHG-congres, Ede, 25-11-1988.
- Chavannes AW. Uitvalsverschijnselen. Oorzaken van uitval; consequenties voor de onderzoeksresultaten. Referatendag NHG, Rotterdam, 30-9-1988.
- Boeke AJP, Dekker JH. Bacteriële vaginose en vaginale klachten van onbekende oorsprong; een onderzoek in de huisartspraktijk. Referatendag NHG, Rotterdam, 30-9-1988.
- Boeke AJP, Dekker JH. Vaginale klachten in de huisartspraktijk. Een workshop. NHG-congres, Ede, 25-11-1988.
- Van Eijk J, Bakker S, Gubbels J, Wulff H. Research in general practice. Den Haag: Uitgeverij Gezondheidsbevordering, 1988.

Samenstelling

Uit de CWO traden L. van Berkenstein en mw. M. den Hollander. De samenstelling van het Bestuur veranderde doordat A.J.P. Boeke als voorzitter werd opgevolgd door J. de Haan. Twee nieuwe leden traden tot de CWO toe: mw. N. Blankenstein en P. Lucassen.

De samenstelling van de CWO is per 31-12-88 als volgt: J. de Haan, voorzitter; J. Zaat, secretaris; G. Rutten, penningmeester; mw. N. Blankenstein; A.J.P. Boeke; A.W. Chavannes; mw. J.H. Dekker; J. van Eijk, methodoloog/adviseur; A. Faas; J. Gubbels, statisticus/adviseur; G. van Lieshout; W.G. van Loenen; P. Lucassen; H. Kasbergen. ■

Joost Zaat,
secretaris

Toetsingen huisarts-informatie-systemen

Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de toetsingen per einde maart 1989.

Amice, Grote Beer Sterprogramma's

De toetsing van de basismodule en de medische module is voltooid. Beide modules voldoen aan de gestelde eisen. De samenvatting werd gepubliceerd in H&W van april 1989.

Declamed, De Cleyenburgh bv

De basismodule voldoet. Toetsdatum oktober 1986. Samenvatting in H&W van maart/april 1987. De medische module is in toetsing. De uitslag van deze toetsing zal vermoedelijk inmiddels beschikbaar zijn.

Elias, Cendata bv

De basismodule en de medische module voldoen aan de gestelde eisen. Het toetsverslag dateert van juni 1988. De samenvatting werd gepubliceerd in H&W van september 1988.

De aanmelding tot toetsing van de apotheekmodule (zoals in het vorige overzicht vermeld) werd door de fabrikant weliswaar aangekondigd, maar nog niet formeel bevestigd.

Micro-HIS, VVAA

De basismodule, de medische module en de apotheekmodule werden in oktober 1986 getoetst en voldoen aan de gestelde eisen. Samenvatting in H&W van maart/april 1987.

Practisys, Centraal Beheer

De basismodule voldoet niet, de apotheekmodule voldoet wel aan de gestelde eisen. De toetsing dateert van oktober 1988. De samenvatting werd gepubliceerd in H&W van november 1988.

Promedico, ACS Sleeuwijk

De basismodule en de apotheekmodule voldoen aan de gestelde eisen (juli 1988). De samenvatting is gepubliceerd in H&W van oktober 1988.

Sigma PC, Delft Automatisering

De basismodule en de apotheekmodule zijn in toetsing. Ook hier geldt dat wanneer u dit leest de toetsingsuitslag bekend is. De samenvatting wordt gepubliceerd in het volgende nummer van H&W.

Met de term 'voldoet' wordt bedoeld dat het pakket ten minste voldoet aan de eisen gesteld in het Referentiemodel 1985 van de WCIA. Daarnaast wordt in de toetsingen gelet op actuele algemene gebruiksaspecten. Deze ervaringen zijn in de verslagen te lezen. De verslagen bieden

beduidend meer nuances dan 'voldoet' of 'voldoet niet'. De volledige toetsverslagen zijn op te vragen bij het secretariaat van de WCIA, p/a Nederlands Huisartsen Genootschap, Postbus 14006, 3508 SB Utrecht.

De samenvattingen van de toetsverslagen verschijnen in *Huisarts en Wetenschap*. In de komende nummers van *Huisarts en Wetenschap* worden de samenvattingen verwacht van Sigma PC (basis- en apotheekmodule) en Declamed (medisch module).

Oproep 1

Deskundigengroepen

Voor de volgende werkgroepen, die in het najaar gaan beginnen met het ontwikkelen van een NHG-standaard, vragen wij geïnteresseerde en ter zake deskundige huisartsen om hun medewerking:

- Oogheelkundige Diagnostiek;
- Perifeer Arterieel Vaatlijden;
- IUD.

Oproep 2

Testen van standaarden

Alle NHG-standaarden worden aan minimaal 50 praktiserende huisartsen voorgelegd. Tevens worden deskundige referenten alsmede de NHG-commissies gevraagd hun oordeel te geven.

Daarnaast roepen wij voor de volgende concept-standaarden huisartsen met de speciale interesse voor een bepaalde standaard op zich aan te melden voor het testen/beoordelen van één van de volgende concept-standaarden:

- Keelpijn;
- Schouderklachten;
- Medische Verslaglegging.

Gaarne schriftelijk aannemen bij mw. Bea Visser, huisarts/stafid, p/a NHG-bureau, Postbus 14006, 3508 SB te Utrecht.

Oproep 3

NHG-Congres 1991

Het wetenschappelijk congres van het NHG in 1991 zal gaan over 'Continuïteit van zorg, zorg voor de continuïteit'.

Wij roepen geïnteresseerde huisartsen op deel te nemen aan een kortdurende werkgroep, die als *denktank* de globale lijnen zal uitzetten waarlangs de congresvoorbereiding zal moeten plaatsvinden. Belangstellenden wordt gevraagd contact op te nemen met het NHG-bureau, drs. J.P.M. van der Voort, directeur, telefoon 030-516 741.

Standaarden: stand van zaken

De publikatie en verspreiding van de eerste NHG-standaarden blijft veel positieve reacties vanuit de huisartsenwereld en daarbuiten oproepen. Meer dan driehonderd huisartsen hebben zich aangemeld als lid en honderdvijftig als abonnee van *Huisarts en Wetenschap*, teneinde verzekerd te zijn van de toelevering van de NHG-standaarden.

Onderstaand volgt de stand van zaken:

Gepubliceerd

- Diabetes Mellitus type II (januari 1989);
- Orale Anticonceptie (februari 1989);
- De Verwijsbrief (maart 1989);
- (Dreigende) Miskraam (april 1989);
- Enkeldistorsie (mei-I 1989).

Gereed

- Bereikbaarheid/Beschikbaarheid (mei-II 1989).

Getest

-

In testfase

- Slaapstoornissen (september 1989);
- Urineweginfecties (oktober 1989).

In ontwikkeling

- Mammacarcinoom (november 1989);
- Cervixuitstrijkjes (januari 1990);
- Keelpijn (februari 1990);
- Schouderklachten (maart 1990);
- Medische Verslaglegging (april 1990);
- Vroegdiagnostiek (problematisch);
- Alcoholgebruik (mei-I 1990);
- Hartritestoornissen (mei-II 1990);
- Otitis Media (juni 1990).

In voorbereiding

- Oogheelkundige Diagnostiek (september 1990);
- Perifeer Arterieel Vaatlijden (oktober 1990);
- IUD (november 1990).

Op de rol

- Steriliteit;
- Preventie;
- Verloskundige inbreng van de Huisarts;
- Acne;
- Huisartsen-Laboratorium;
- Instrumentarium;
- Hypertensie;
- Hoofdpijn;
- Hyperventilatie;
- Enuresis.